

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของมโนทัศน์ทางจริยธรรม

ก. ความหมายของมโนทัศน์

มโนทัศน์มาจากคำว่า Concept ในภาษาไทยแปลได้หลายคำ คือ สังกัป มโนทัศน์ และความถี่รวมยอด แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้คำว่า "มโนทัศน์" เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องที่วิจัย ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่ามโนทัศน์ไว้หลายคน เช่น บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2523: 7) และอาคม จันทสุนทร (2522: 47) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่ามโนทัศน์ไว้คล้ายกันว่า มโนทัศน์ คือ ความคิด ความเข้าใจ ที่คนสรุปจากการรับรู้ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หรือประสบการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ อย่าง หลาย ๆ แบบ แล้วได้ใช้คุณลักษณะของสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้นมาจัดเป็นพวก ให้เกิดความเข้าใจโดยสรุปรวมในสิ่งนั้นหรือในเรื่องนั้น

นอกจากนี้ Carter V. Good (1973: 124) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับมโนทัศน์ไว้ใน Dictionary of Education ว่า มโนทัศน์ คือ

1. ความคิดหรือสัญลักษณ์ของส่วนประกอบ หรือลักษณะร่วมที่สามารถแยกออกเป็นกลุ่ม เป็นประเภทได้
2. สัญลักษณ์เชิงความคิดทั่วไป หรือเชิงนามธรรม ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ กิจกรรม หรือวัตถุ
3. ความคิด ความเห็น หรือมโนภาพ

จากความหมายที่นักการศึกษาได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า มโนทัศน์ คือ ความคิดรวบยอดที่เป็นข้อสรุป หรือคำจำกัดความของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยประสบการณ์เดิมมาใช้ในการจำแนกประเภท หรือสถานการณ์ต่าง ๆ

ข. ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม มีขอบเขตและความหมายกว้างขวางมาก สุรวัช ศรีวัช (2521: 4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า "คำว่าจริยธรรมมาจาก จริย และ ธรรมะ จริย หมายถึงความประพฤติ ธรรมะ หมายถึงคำสอน คุณความดี จริยธรรมก็หมายถึง สิ่งอันควรประพฤติ คำสอนอันควรปฏิบัติ"

พ.ท.ประสาร ทองภักดี (2521: 36-37) ได้รวบรวมความหมายของจริยศึกษาในบุคคลหลาย ๆ ทัศนะดังนี้

นักการศึกษา อาจจะให้ความหมายว่า หมายถึงการศึกษาเพื่อให้มนุษย์ดำรงและดำเนินชีวิตเพื่อตนเองและเพื่อนในสังคม การสอนจริยศึกษาจึงหมายถึงการสอนให้เกิดมีคุณธรรม มีข้อเสนอเฉพาะในห้องเรียน หรือชั่วโมงเรียน แต่ต้องสอนทุกเวลา ทุกนาที ทุกอิริยบท

นักวิทยาศาสตร์ อาจจะให้ความหมายว่า จริยธรรม คือสันติสุขในสังคม เพราะเมื่อโลกสังคมทำผิด สังคมจะสับสน

นักคณิตศาสตร์อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษาคือคณิตศาสตร์ ชีวิตมีทั้งผลบวกและลบ โดยมองไปว่า ผู้ใดมีจริยศึกษาก็ ชีวิตจะมีผลเป็นบวก ผู้ใดมีจริยศึกษาไม่ดี ชีวิตจะมีผลเป็นลบ

นักการเมือง อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษาคือ ระบบการปกครองชั้นในของชีวิต เพราะมองเห็นว่า ระบบการปกครองการเมืองทุกระบบจะยั่งยืนหรือย่อยยับ ก็ขึ้นอยู่กับจริยศึกษาของพลเมืองทั้งนั้น

นายแพทย์ อาจให้ความหมายว่า จริยศึกษา คือวัคซีนของชีวิต เพราะมองเห็นว่า จริยศึกษา คือภูมิคุ้มกันความเลวร้ายทั้งปวง เช่นเดียวกับวัคซีนคุ้มกันโรคร้าย

สรุปแล้วจริยศึกษาเป็นความดีพื้นฐานที่สังคมยอมรับ ในฐานะเป็นกลไกของความสงบสุขทางสังคมที่ทุกคนปรารถนา

ส่วนพระราชวรานูณี (2523: 9) ได้ให้ความเห็นในการวิเคราะห์ความหมายของจริยธรรมว่า ในทางพุทธศาสนา จริยธรรมคือ การนำเอาความรู้ในความจริง หรือกฎธรรมชาตินี้ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่งาม ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ที่เกี่ยวกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทนี้ คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือ พฤติกรรมที่สังคมชมชอบสนับสนุนและผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสังคมนั้น เพราะเป็นการกระทำที่สังคมคงโทษหรือพยายามกำจัด ผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือผู้ที่มีลักษณะพฤติกรรมแรกมากกว่า

จากที่กล่าวมาแล้ว จริยธรรมขึ้นอยู่กับสังคม หรือสังคมเป็นเครื่องตัดสินความถูกผิด แต่ จานง ทองประเสริฐ (2514: 4-6) และ Kohlberg (1975: 673) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า จริยธรรมไม่ได้หมายความว่าถึงการกระทำที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่คนทุกคนควรเลือกกระทำ ในการตัดสินความขัดแย้งที่เกิดขึ้นโดยยึดหลักความยุติธรรม (Principle of Justice) เป็นแกนกลาง ใช้ตนเองตัดสินว่าอะไรดี อะไรชั่ว นั่นคืออะไรก็ตามที่ทางไปแล้ว ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ถือว่าเป็นความชั่ว

จากข้อมูลดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า มโนทัศน์ทางจริยธรรมคือ ความคิดโดยสรุปรวมเกี่ยวกับหลักหรือแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าซึ่งบุคคลควรยึดถือ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ประเภทของจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน ได้แบ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึงความรู้เกี่ยวกับค่านิยมของสังคม ว่าในสังคมของคนนั้นถือว่าการกระทำชนิดไหนดีหรือเลว ควรกระทำหรือควรกเว้น ซึ่งปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ ขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับการศึกษา และระดับปัญญาของบุคคลนั้น

2. ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึงความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด ซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมจะแปรเปลี่ยนไปตามความรู้เชิงจริยธรรม

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึงการยกเหตุผลมาอ้างอิงถึงการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึงการที่บุคคลแสดงออกตามที่บุคคลนิยามชมชอบหรือองคฺเว้นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคม

ขั้นตอนของการพัฒนาจริยธรรม

ในระยะแรกที่ศึกษาจริยธรรมของเด็กคนแรกคือ Piaget (1960: 16-17) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรมเป็น 4 ขั้นคือ

1. เด็กพยายามทำตามผู้อื่น เมื่อเขาเล่นอะไร เพราะยังไม่รู้จักเกณฑ์
2. เด็กมีความกตัญญูในการเล่น เมื่อเล่นตามคนอื่นแล้วเกิดความคิดเป็นของตนเอง มุ่งเอาชนะ

3. เด็กเกิดความร่วมมือในการเล่น คือ เล่นตามกติกา ไม่มุ่งเอาชนะอย่างเดียว ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

4. เด็กไม่เพียงแต่ร่วมมือ แต่จะสนใจที่จะทำกฎเกณฑ์ กติกา ด้วยความรับผิดชอบเฉพาะตัว

ต่อมา Kohlberg (1975: 179-181) ได้ศึกษางานของ Piaget เขาได้พบเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นตอน คือ

1. ระดับก่อนเกณฑ์ (Pre-Conventional Moral Reasoning)
 - ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีก การลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2-7 ขวบ
 - ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoclistic Orientation) อายุ 7-10 ขวบ
2. ระดับตามกฎเกณฑ์ 10-16 ปี (Conventional Moral Reasoning)
 - ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (Good-Boy Orientation) อายุ 10-13 ปี
 - ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (Authority and Social Order Maintainance Orientation) อายุ 13-16 ปี
3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ 16 ปีขึ้นไป (Post Conventional Moral Reasoning)
 - ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป
 - ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience or Principle ผู้ใหญ่

หลักการสร้างเสริมคุณสมบัติทางจริยธรรม

ในการที่จะปลูกฝังคุณสมบัติทางจริยธรรมให้แก่บุคคล ควรจะเน้นที่เด็กระดับต้น ๆ ใ้มาก นิเชค สุนทรพิทักษ์ (2523: 27) กล่าวว่า ควรจะจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กและชีวิตที่เด็กจะต้องพบ และต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมด้วย ส่วน วิทย์ วิศทเวทย์ (2523: 26) มีความเห็นว่า "การสอนจริยธรรมเด็ก ควรให้กว้างกว่าศีลธรรม น่าจะกำหนดคุณลักษณะสมบัติอย่างไร ที่เป็นที่ยอมรับของเยาวชนไทย คุณสมบัติและคุณลักษณะเหล่านี้ ซึ่งควรจะต้องเป็นเป้าหมายในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กไทย" ระวี ภาวิไล (2523: 29) มีความเห็นว่า ครูผู้สอนทุกคนควรพร้อมที่จะสอนจริยธรรมได้ การสอนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ครูอาจไม่ต้องสอนให้ถึงขนาด แต่จะทำให้เด็กมีจริยธรรมตามความศรัทธา ยึดถือเป็นอุดมคติ ครูจำเป็นต้องมีจริยธรรมด้วย ซึ่งก็หมายความว่า ครูจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจจริยธรรมที่จะสอนเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สุรวุฑ สุวีริช (2521: 45) และอาภา ถนุกช่าง (2521: 4) ว่า ก่อนที่ครูจะสอนจริยธรรมให้แก่เด็ก ๆ ครูควรจะได้ศึกษาหลักการสำคัญหรือแก่นของจริยธรรมแต่ละอย่างให้ละเอียดชัดเจนถึงเหตุผลและมโนทัศน์ของจริยธรรมข้อนั้นให้เข้าใจกระจ่างชัด อย่างน้อยครูควรรู้ว่า

1. จริยธรรมนั้น คืออะไร
2. ทำไมมนุษย์จึงจำเป็นต้องมีจริยธรรมนั้น
3. จริยธรรมนั้นแสดงออกเป็นพฤติกรรมได้อย่างไร
4. จริยธรรมนั้นมีขั้นตอนในการฝึกอย่างไร
5. จะทราบได้อย่างไรว่าจริยธรรมนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

สวนสุภา มาดาฤดี ณ อยุธยา (2518: 6) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ที่ละเล็กทีละน้อย นับตั้งแต่วันที่แรกที่เด็กเกิดมาทราบจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะเรียนรู้จริยธรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และด้วยการกระทำของผู้ใหญ่ทั้งที่กระทำต่อเด็กและแสดงออกทั่ว ๆ ไป ทุกสถาบันมีความสำคัญต่อการกำหนดจริยธรรมในเด็กทั้งสิ้น

จากการศึกษาและผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรมนั้นครอบคลุมกว้างมาก แต่จริยธรรมที่จำเป็นและยอมรับในสังคม ได้แก่ จริยธรรมที่ห้ามมิให้บุคคลกระทำความชั่ว อันจะนำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น กับจริยธรรมที่จะส่งเสริมให้บุคคลกระทำความดีที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและเกื้อหนุนสังคม ซึ่งได้กำหนดในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 อยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หมวดจริยศึกษา โดยกำหนดให้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

การจะสร้างเสริมคุณลักษณะนิสัยทางจริยธรรมให้แก่เยาวชนนั้น จะต้องกระทำบ่อย ฝึกบ่อย ๆ โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียนเท่านั้น แต่จะต้องฝึกอยู่ตลอดเวลาให้เป็นนิสัย และที่สำคัญ ผู้ใหญ่วรรจะเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรมแก่เด็กด้วย อากา ธนัคฆาง ได้ให้แนวในการสอนจริยศึกษาว่า การสอนจริยศึกษาจะมุ่งฝึกในทางปฏิบัติให้มาก (Psychomotor) แต่ขบวนการสอนก็จำเป็นจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Cognitive) และเกิดความรู้สึก (Affective) ด้วย การที่ผู้เรียนจะมีจริยธรรมก็จะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น

1. สิ่งแวดล้อมที่ดี หมายถึงบรรยากาศ บริเวณโรงเรียน บ้าน ความมีระเบียบวินัย ระบบการปกครอง และตัวอย่างผู้ที่อยู่รอบข้างดี
2. วิธีสอนที่ดี หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการใช้เทคนิควิธีสื่อการเรียน เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องมีแรงจูงใจ การเสริมแรงและความคงเส้นคงวาในการสอนด้วย

อำไพ สุจริตกุล (2525: 3) สุรวัช ศรีวัช และ อากา ธนัคฆาง ได้เสนอกิจกรรมในการสอนจริยธรรมหลายวิธี สรุปได้ดังนี้

1. การเล่นเกม การเล่นหุ่น การร้องเพลง และการวาดภาพ
2. การเดินละคร บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง
3. การสอนแบบปุจฉา-วิสัชนา การโต้วาที การบรรยาย อภิปราย ทั้งวิทยากร การอ่านและวิจารณ์หนังสือ

4. การเล่นเกมและการละเล่นของไทย,
5. การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์ที่เป็นจริง
6. การกระทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ฯลฯ

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม ส่วนมากมักจะศึกษาในเชิงพฤติกรรม และความถี่ความบ่อยในเชิงพฤติกรรมของนักเรียน ชาลี ภัทธิ (2507: 61-65) ได้ศึกษาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการจากนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน และกำหนดคุณธรรมต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของการเป็นพลเมืองดี 10 ประการ คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมด้านการศึกษา คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมต่อชุมชน ต่อผู้อื่น ต่อครอบครัว ต่อประเทศชาติ และคุณธรรมด้านอำนาจ

ผลปรากฏว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองก็สอดคล้องกันทุกประการ

สมพงษ์ สอนสุภาพ (2521: 195-201) ศึกษาวิจัยความกิริยวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 500 คน พบว่าเด็กมีความกิริยวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือ การมีความรักใคร่ชอบ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในการเสมอภาคของมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม การมีใจกว้าง การนับถือความยุติธรรม การเคารพกฎหมาย และมีความคิดริบยอดไม่พึงประสงค์ในเรื่อง การมีความเชื่อในวิหิตาเหตุผลโดยวิธีวิทยาศาสตร์ การทำงานเป็นหมู่คณะ

สุรศักดิ์ สันติธัญญาโชค (2521: 122-123) ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะในด้าน การรักษาระเบียบวินัย ความยุติธรรม และความสามัคคี

ชาลิต นิยมศิลป์ (2522: 219-220) ได้ศึกษาความเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาของครูในภาคการศึกษาที่ 5 ซึ่งสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปรากฏว่าครูสอนสังคมศึกษาในภาคการศึกษา 5 เห็นว่า หนังสือสังคมศึกษา 9 เล่ม ให้เนื้อหาในการปลูกฝังคุณธรรมมาก ในเรื่อง การรู้จักทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ในระดับปานกลางมีคุณธรรมที่สำคัญดังนี้ ความเข้าใจกันดีระหว่างบุคคล การดำรงชีวิตที่ถูกต้อง การรู้จักปรับตัว การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และการรักษามรดกทางวัฒนธรรมไทย

วิจิตรา สุภากร (2523: 88-94) ได้วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรม ที่พิมพ์เป็นภาษาไทย ระหว่างปี 2520-2522 โดยรวบรวมหนังสือจำนวน 103 เล่ม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ นิทานชาวยาน 38 เล่ม วรรณกรรมปัจจุบัน 40 เล่ม และวรรณกรรมประเภทย่อยกรอง 25 เล่ม อ่านและสำรวจคุณธรรม 30 ข้อในหลักสูตร จากเนื้อเรื่องในหนังสือ และหาคำรอยละความถี่ของคุณธรรมแต่ละด้าน และจัดอันดับคุณธรรมของหนังสือแต่ละประเภท ผลปรากฏว่า หนังสือประเภทนิทาน คุณธรรมข้อ 25 มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลมีมากที่สุด และที่ปรากฏน้อยที่สุดคือ ความระอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว หนังสือประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน มีคุณธรรมข้อ 2 มากที่สุด คือ ความเมตตากรุณา และข้อ 8 น้อย

ที่สุด คือ การมีศรัทธาและความจริงใจ หนังสือประเภทวรรณกรรมและร้อยกรอง คุณธรรมข้อ 25 มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลมีมากที่สุด และที่ไม่ปรากฏเลยคือ ข้อ 9 การไม่คองและเสพยาเสพติดให้โทษ ข้อ 20 ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และ ข้อ 29 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์.

ยาใจ จุดพงษ์ (2524: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประเภทของการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้กับระดับจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ในจังหวัดอุตรธานี ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ที่ได้รับการเลี้ยงดูต่างกันมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ส่วนนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญของกนกร์และเพลง

กนกร์เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจเราเรียงและแจ่มใส ที่ใดมีเสียงกนกร์ ที่นั่นจะเต็มไปด้วยไมตรีจิตและมิตรภาพ บทพระราชนิพนธ์ของอันเกล้ารัชกาลที่ 6 ซึ่งมีผู้อัญเชิญไปเป็ยบทเพลงทั้งแล้วประทับใจมากเพลงหนึ่ง ได้กล่าวถึงคุณค่าของกนกร์ว่า (ทวีป อภิสัทธ์, 2521: 25)

"คนใดไม่มีกนกร์กาล	ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก
อีกใครฟังคุณตรีไม่เห็นเพราะ	เขานั้นเหมาะจะติคกบอุปัชฌ์
หรืออุบายมุ่งร้ายดั่งนักร	มีในหนักมีอุบายในราตรี
และควงใจอุ้มค่าสกปรก	ราวนรกกจาวเขนมาน
ไม่ควรโกรไวใจในโลกนี้	เจ้าจงฟังกนกร์เถิดชื่นใจ"

บทพระราชนิพนธ์นี้ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์เราหากขาดเสียงเพลงหรือกนกร์เป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ ก็จะทำให้เขาผู้นั้นขาดสุนทรีย์ มนุษย์ทุกคนมีสัญชาตญาณในทางกนกร์ แม้แต่เด็กทารกก็พอใจเสียงเท่กล่อม และสุนทรภู์ กวีเอกของไทยได้กล่าวถึงอำนาจของกนกร์ไว้ในคำกลอนเรื่องพระอภัยมณีว่า (ใน อนันต์ จรรยาวิจิตร, 2520: 34)

"อันกนกร์มีคุณค่าทุกอย่างไป
ยอมให้ไคคังจินกาคามูรินทร"

ถึงมนุษย์กรูทาเทวราช
 จัตุบาทกลางป่าพนาสิน
 แมนปีเราเป่าไปให้ไคยีน
 ก็สูบลืนโทโสที่ไกรธา
 ให้ใจอนันนอนหลับสับสน
 อันลัทธิคนตรีคือหนักหนา
 ..."

พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (2521: 4) กล่าวถึงความสำคัญของดนตรีและบทเพลงว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อความบันเทิงใจ หรือผ่อนคลายอารมณ์ในขณะที่ทำงาน บทเพลงจะสะท้อนให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ในชีวิตมนุษย์ และสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ รอกนุญ (2518: 1-2) กล่าวว่า เนื่องจากดนตรีช่วยให้จิตใจคลายความตึงเครียดลงไปได้มาก ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนยาที่จะช่วยให้คนป่วยที่มีอาการทางจิตดีขึ้น นักจิตวิทยามีชื่อหลายคนที่พยายามศึกษา และค้นพบว่า ดนตรีช่วยรักษาคนไข้ที่มีอาการทางจิตได้ ปัจจุบันนี้มีการนำเอาเพลงต่าง ๆ มาบำบัดโรคจิต (Psychotherapy)

อรวรรณ บรรจงศิลป์ (อ้างใน ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ 2521: 14) ได้กล่าวไว้ว่า ดนตรีเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ ช่วยในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์และช่วยบำบัดโรคภัยไข้เจ็บ นอกจากนี้ดนตรียังทำให้เราทราบและเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของมนุษย์

สายสุรี จุติกุล (2518: 158) ได้ให้ความเห็นว่า ดนตรีเป็นสื่ออย่างหนึ่งในการแสดงออกของความตึงเครียด ความคิดประเภทต่าง ๆ ความเข้าใจ ความรู้สึกและจินตนาการของคน นอกจากนี้ยังเป็นตัวเร้าให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ

ศิลป์ สกุลสิงห์ (2516: คำนำ) และจารุวรรณ ธรรมวัตร (2522: 1) มีความเห็นสอดคล้องกันสรุปได้ว่า เพลงเด็กมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้เด็กเกิดความรู้ และเพื่อถ่อมเด็กให้ลึบง่าย

พจน์ ภูษจินดา (2523: 26) ได้กล่าวถึงเพลงในคอนหนึ่งของสุจิตร์งานประกวดแผ่นเสียงทองคำปี 2522 ว่า "เสียงของเพลงนั้น ได้ครอบคลุมไปทั่วทุกตรอกทุกซอกทุกมุม ไม่ว่าจะนั่ง ยืน นอน เดิน เสียงที่สอดคล้องกับอิทธิพลที่จะซึมซับเข้าไปในจิตใจของคนที่ฟังทุกเมื่อเช้าวาน ถ้าสะท้อนสิ่งที่ถึงยามออกไป คนฟังก็จะรับสิ่งที่มีความหมาย"

จะเห็นได้ว่าเพลงและดนตรีมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อมนุษย์ ทั้งทางด้านอารมณ์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และโดยเฉพาะถ้าเนื้อเพลงนั้นมีความหมายที่ดี ปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม ก็จะทำให้เพลงนั้นมีคุณค่ามากขึ้น

ความหมายของดนตรีและเพลง

ดร.โกวิท วัชรศิริ (อ้างใน จีราภา เมฆใจดี, 2523: 6) ได้สรุปความหมายของดนตรีออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. ดนตรีทั่วไป (Commercial Music & Entertainment) คือ ดนตรีเกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์ยุคแรก ๆ ตั้งแต่มนุษย์อาศัยอยู่ในป่าดง ในถ้ำ ก็รู้จักร้องรำทำเพลง รวบรวมชาติ เช่น ร้องจับมือ เคาะหิน เคาะไม้ เป่าปาก เป็นต้น ในปัจจุบันเพลงจำพวกพื้นเมือง ลูกกรุง และเพลงโฆษณา ได้เป็นที่ยอมรับว่าทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ต่างกัน เช่น มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส สนุกสนาน เกิดความสามัคคี นอกจากนี้ยังมีเพลงที่นักการเมืองหรือนักการทหารใช้เป็นเครื่องปลุกกระดม หรือเร้าใจให้ประชาชนเกิดความรักชาติหรือบ้านเกิดเมืองนอนของคน ให้ความร่วมมือแก่สังคมหรือชาตินานาชาติเมือง อีกประเภทหนึ่งได้แก่เพลงเหกลดอม (Cradle Song) ซึ่งมีด้วยกันทุกชาติทุกภาษา ไม่ว่าชาติที่เจริญแล้วหรือยังไม่เจริญ ทางจิตวิทยาเป็นเพลงที่ทำให้เด็กทั้งหลายฟังแล้วใจดี มีความสุข และมีนิสัยดีเมื่อเกิดขึ้นมาอีกครึ่งหนึ่ง

2. ดนตรีคลาสสิก (Classic Music) สำหรับดนตรีคลาสสิก หรือนครี่อมตะนี้ ถือว่าเป็นศิลปศาสตร์ชั้นสูงที่วิวัฒนาการและพัฒนาการมาจากดนตรีพวกแรก ซึ่งต้องใช้ความละเอียดอ่อนลึกซึ้งทั้งในด้านการสร้างสรรค์ และทำความเข้าใจรวมทั้งต้องใช้หลักวิชาการที่ต้องใช้เวลาในการค้นคว้า และความประณีตบรรจงที่มิสามารถลอกเลียนแบบได้ ดนตรีชนิดนี้มีใช้เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ หรือเสียงธรรมชาติ หรือเสียงเพลงที่แต่งตามใจชอบ แต่อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ชั้นสูงสาขาหนึ่ง

จากความหมายของดนตรีที่กล่าวมาแล้ว จีราภา เมฆใจดี ยังได้จำแนกประเภทของดนตรีไว้ดังนี้

1. เพลงพื้นเมือง (Folk Song) หมายถึงเพลงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งแต่ละท้องถิ่นต่างจะประพันธ์ลักษณะการร้อง ทำนอง และการเดินดนตรีไปตามสภาพสังคม และสำเนียงภาษาท้องถิ่น ๆ

2. เพลงคลาสสิก (Classic Music) หมายถึงเพลงที่แต่งขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน เป็นเพลงที่มีความไพเราะทุกยุคทุกสมัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. เพลงสมัยนิยม (Popular Music) เป็นเพลงที่ได้รับความนิยมเพียงชั่วระยะเวลาสั้น ๆ

สำหรับเพลงไทย อาจแบ่งออกได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. เพลงพื้นเมือง ได้แก่ เพลงที่นิยมเล่นในท้องถิ่น เมื่อถึงเทศกาลต่าง ๆ เช่น เพลงเรือ เพลงเกี้ยวชาว ฯลฯ
2. เพลงอุ้มตะของไทย หมายถึง เพลงไทยที่แต่งขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน และเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น เพลงควาวควงเกี๋น เพลงเขมรไทรโยค ฯลฯ
3. เพลงสมัยนิยม หมายถึง เพลงที่ได้รับความนิยมเพียงระยะเวลาสั้น ๆ แบ่งเป็น
 - เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่แต่งขึ้นตามหลักของดนตรีสากล ประมาณ 30-50 ห้องเพลง บันทึกไวคควยโนตสากล โดยอาจแต่งทำนองเลียนแบบเพลงพื้นเมือง เพลงไทย หรือคันทอนของขึ้นมาใหม่ ภาษาที่ใช้มักเป็นภาษาງ่าย ๆ ที่ชาวบ้านเข้าใจ อาจจะไม่ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ หรือบางครั้งมีภาษาถิ่นแทรกเข้ามาตามแต่เนอรองจะไป
 - เพลงลูกกรุง (ไทยสากล) หมายถึง เพลงที่ผู้ประพันธ์ ประพันธ์ทำนองตามหลักดนตรีสากล มีประมาณ 30-50 ห้องเพลง มักมีการประสานเสียงตามหลักทฤษฎีโดยบันทึกไวคควยโนตสากล แล้วประพันธ์ทำนองเป็นภาษาไทยที่ซัดเกล้า มีสัมผัสตามหลักภาษา มีความหมายคานความรัก หรือล้อเลียนสังคมในกรุงเทพฯ ซึ่งอาจรวมถึงเพลงปลุกใจ เพลงพระราชนิพนธ์ควย

จากรูรณ ธรรมวัตร (2522: 20) ได้กล่าวถึงความหมายของเพลงเด็กว่า

เพลงเด็ก (Nursery Rhyme) เป็นวรรณกรรมชาวบ้านที่เปรียบเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนสภาพสังคมของบุคคลที่เป็นเจ้าของเพลงเด็ก เป็นเพลงที่เด็กและผู้ใหญ่ ร้องเพื่อเป็นนันทนาการแก่เด็ก มีอยู่ 3 หมวด คือ

1. เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby) หมายถึง เพลงที่ร้องเพื่ออุ้มให้เด็กหลับ รวมทั้งเพลงปลอบและเพลงอุ้มให้เด็กหลับ
2. เพลงเด็กร้องเล่น หมายถึง เพลงที่ร้องกันในหมู่เด็ก ๆ เพื่อความสนุกสนาน อาจจะเป็นเพลงขับร้องธรรมคา หรือจะเป็นเพลงที่ร้องเพื่อล้อเลียนกันก็ได้
3. เพลงประกอบการละเล่น (Children's Game) หมายถึง เพลงที่ใช้ร้องเพื่อให้จังหวะในการเล่นเกมต่าง ๆ ในหมู่เด็ก ๆ

นอกจากนี้ เพลงที่ผู้พุทธศมาคมแห่งประเทศไทยยังได้รวบรวมเพลงอีกประเภทหนึ่ง คือ เพลงธรรมะ ซึ่งมีเนื้อร้องเกี่ยวกับธรรมะทางพุทธศาสนา วันสำคัญทางศาสนา เช่น เพลงทำดีได้ดี เพลงวิสาขบูชา มาฆบูชา อาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น

ความสำคัญของคนตรีต่อการศึกษา

ในวงการศึกษปัจจุบันถือว่า คนตรีเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของขบวนการศึกษา เพราะคนตรีสามารถพัฒนาเด็กได้ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ การที่เด็กได้เคลื่อนไหวตามจังหวะ ได้รู้จักสังเกตเสียงสูงต่ำ หนักเบา ช้าเร็ว เด็กมีโอกาสดูเข้ามามีกิจกรรมกับเพื่อนฝูง เด็กรู้จักปรับตัว เข้าสังคม และขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาบุคลิกภาพไปด้วย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ใช้อยู่ขณะนี้ คนตรีจัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (กรมวิชาการ 2521: 324)

1. เพื่อให้เด็กรู้จักคุณค่า ตลอดจนมีความสุข สนุกสนานเพลิดเพลินในประสบการณ์ทางศิลปะ และดนตรี
2. เพื่อให้เด็กมีความรู้ และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับดนตรีและนาฏศิลป์
3. เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมกิจกรรมดนตรีตามความถนัด
4. เพื่อให้เด็กแสดงออกตามตามความคิด และจินตนาการของตน
5. เพื่อให้เด็กได้รู้จักคนตรีไทย และของชาติอื่น ๆ
6. เพื่อให้คนตรีช่วยส่งเสริมและปรับปรุงบุคลิกภาพของเด็ก

.Robert Nye and Vernice Nye (1964: 325-327) กล่าวถึงความสัมพันธ์ของบทเพลงกับวิชาอื่น ว่า

1. บทเพลงช่วยเราให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ และช่วยสร้างเสริมจินตนาการในการวาดภาพ
2. บทเพลงช่วยให้เข้าใจศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละชาติ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ และผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้เรียนได้
3. เราอาจนำบทกลอนมาใส่ทำนองให้เป็นบทเพลงได้ การอ่านเนื้อเพลงเป็นการสร้างประสบการณ์ด้านทักษะ และความเข้าใจในเรื่องการออกเสียง
4. บทเพลงช่วยในการตอบสนองทางกาย ทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงท่าทาง และมีการเคลื่อนไหว

สายสุรี จุติกุล (2518: 59) มีความเห็นว่าคนตรีเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องวิชาต่าง ๆ เข้ามาไว้ด้วยกันในโรงเรียน โดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา ควรได้มีการประมวลความรู้ทั้งปวงให้ประสานกัน เพื่อให้เห็นว่าทั้งหมดที่เรียนมานั้นคือชีวิต โดยให้

ดนตรีเป็นตัวอย่าง ประสาน เช่น ร้องเพลงประกอบการเรียนวิชาหนึ่ง ก็ช่วยนักเรียน
ให้ได้รับความรู้ ตั้งแต่เนื้อร้อง ทำนองเพลงที่ถูกต้อง ความรู้จากเนื้อหา ซึ่งสามารถโยง
และต่อเนื่องให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด

วิรัช ชูสูงเนิน และ ฉวีวรรณ กินวงศ์ (2522: คำนำ) ได้กล่าวถึง
จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงในโรงเรียนประถมศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนำเข้าสู่บทเรียน
2. เพื่อเสริมหรือขยายช่วงความสนใจเด็กให้ยาวนาน
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. เพื่อใช้ตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียน และเป็นแนวทางการประเมินผล

บทเรียน

Dorothy R. Welty (1976: 136) ให้ความเห็นว่า เด็ก ๆ จะรู้สึก
สนุกสนาน ถ้าได้ร้องเพลงที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1. บทเรียนที่เกี่ยวกับบ้านหรือโรงเรียน
2. บทเรียนที่เกี่ยวกับคน โดยเฉพาะที่เด็กสามารถเติมชื่อตนเอง หรือชื่อเพื่อน
ลงไปได้
3. บทเรียนที่เด็กได้มีโอกาสปรบมือ เข้าจังหวะทำจังหวะหรือได้แสดงท่าประกอบ
4. บทเพลงสมัยนิยม ซึ่งได้ยินได้ฟังมาจากวิทยุ โทรทัศน์ หรือจากภาพยนตร์
5. บทเพลงที่เกี่ยวกับเทศกาล ฤดูกาล และวันหยุดต่าง ๆ
6. บทเพลงที่เด็กสามารถแสดงเป็นเรื่องราวหรือแสดงละครได้

ในการเรียนการสอนแต่ละชั่วโมงในชั้นเรียนนั้น เด็กย่อมจะเบื่อ โทวิทยุ ชั้นช-
ศิริ (อ้างในสิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ, 2521: 31) กล่าวถึงการร้องเพลงว่า เป็นกิจกรรม
ที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเบิกบานและพอใจ ครูควรส่งเสริมอยู่เสมอ เด็กในระดับประถม
ศึกษาชอบร้องเพลงหมู่ ซึ่งควรเป็นเพลงที่ร้องง่าย นอกจากนี้ควรให้เด็กมีเสรีภาพในการ
แสดงทางอารมณ์ ซึ่งตรงกับความเห็นของ Hyers (1956: 10) ว่า การร้องเพลง
เป็นหมู่ โดยให้เด็กร้องพร้อม ๆ กัน เป็นสิ่งที่ตรงกับความต้องการของเด็กประถมศึกษา

Parks Grant (1956: 21-23) กล่าวถึงวิธีสอนเพลงในระดับประถมศึกษา
ศึกษาว่า เกิดระดับชั้นส่วนใหญ่ไม่สามารถอ่านโน้ตได้ วิธีสอนที่ดีที่สุดคือ

1. ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง
2. ครูอาจร้องซ้ำถ้านักเรียนไม่มีเนื้อเพลง
3. ครูร้องเพลงวรรคแรก นักเรียนร้องตาม
4. ครูร้องเพลงวรรคที่สอง นักเรียนร้องตาม
5. ครูร้องเพลงวรรคที่หนึ่งและที่สอง นักเรียนร้องตาม
6. ครูร้องเพลงวรรคที่สาม แล้วให้นักเรียนร้องตาม และทำอย่างนี้เรื่อย ๆ

จนจบเพลง

7. ครูร้องเพลงทั้งหมด ให้นักเรียนร้องตาม

การนำเอาเพลงไปใช้ในห้องเรียน ควรใช้ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เพื่อไม่ให้
ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย สุจริต เพียรชอบ (2518: 290-291) ได้กล่าวถึงบทเพลง
ประกอบการสอนภาษาไทยว่า ครูสามารถใช้ได้หลายโอกาสดังนี้

1. ให้นำเข้าสู่บทเรียน การขับทเพลงนำเข้าสู่บทเรียนนี้เป็นการดึงนักเรียนให้
หันเข้ามาสนใจบทเรียนที่ครูกำลังสอน
2. ใช้ดำเนินการสอนโดยให้นักเรียนร้องเพลงและแสดงท่าประกอบ หรือร้องเพื่อ
ให้จดจำเนื้อเรื่องสำคัญในบทเพลง
3. ใช้สรุปบทเรียน โดยนำเอาบทเพลงที่มีเนื้อร้องสรุปความจากบทเรียนมาให้
ร้องหลังจากเรียนเรื่องนั้นจบแล้ว เพื่อเป็นการทบทวน และให้นักเรียนจดจำเรื่องราวที่สอน
ได้ดียิ่งขึ้น

สุเทพ โชคสกุล (2516: 12-14) ให้ความเห็นว่า ครูจะต้องคำนึงถึงเป้าหมาย
ของการสอนร้องเพลงเสมอ ไม่มุ่งความสนุกสนานจนลืมวัตถุประสงค์ของการสอนในชั่วโมง
นั้น ถ้าครูสามารถสอนเพลงตามวัตถุประสงค์ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยสมบูรณ์

ในการสอนจริยธรรมโดยใช้เพลงเป็นสื่อการสอนนั้น อ่ำไพ สุจริตกุล (2524:30)
โดยเสนอให้ใช้แนวใหม่ 3 ประการ คือ

1. โจทย์ ประนาม แสดงความรังเกียจคนโกง คนชั่ว คนเห็นแก่ตัวด้วยถ้อยคำ
ทำนองที่รุนแรง เด็ดขาด เช่นเพลงอย่าคบคนโกง แต่งโดย รัชนี้ ศรีไพรวรรณ

2. เปรียบเทียบความดีกับความชั่วให้เห็นชัดเจน จะเป็นเครื่องเตือนสติให้รู้จักแยกแยะคนดีจากคนชั่ว เช่น เพลงมิตร แต่งโดย คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง

3. เตือนใจให้เร่งทำความดี กวญความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว และมั่นใจในผลแห่งความดี เช่น เพลง อย่าทำความชั่ว โดย สุเทพ โชคสกุล

ประสงค์ สุธธสาร (2525: 59) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงประกอบการสอนควรทำดังนี้

1. ให้นักเรียนอ่านแผนภูมิเพลงบนกระดาน หรือครูเขียนไว้บนกระดานเสียก่อน เพื่อให้เด็กเข้าใจในความหมายของบทเพลง และอ่านได้อย่างถูกต้อง ครูอาจให้นักเรียนอ่านสองครั้ง ให้อ่านธรรมชาติและให้อ่านตามจังหวะเพลงที่ร้อง

2. ให้นักเรียนฟังเพลงเป็นตัวอย่างโดย ครูร้องให้ฟัง หรือเปิดเทปสัก 1-2 ครั้ง และปรบมือเคาะจังหวะตามทำนองเพลง เพื่อจับจังหวะการร้องเพลงให้ได้

3. ให้นักเรียนร้องตามที่ละวรรค ทีละท่อน และตลอดทั้งเพลง บางเพลงอาจให้นักเรียนทำท่าประกอบ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และเกิดความหมายแก่บทเพลง เด็กจะเข้าใจเนื้อเพลง และจดจำได้แม่นยำ

4. ให้นักเรียนจดเนื้อเพลงไว้เพื่อช่วยความจำและนำไปร้องในยามว่าง

และประสงค์ สุธธสาร ยังได้เสนอแนะวิธีหาเนื้อเพลงที่จะนำมาสอนจริยธรรมสรุปได้ว่า อาจใช้เพลงที่มีผู้แต่งไว้มากมายใช้ประกอบการสอนจริยธรรม หรืออาจแต่งเพลงโดยใช้ทำนองไทยเดิม ไทยสากล หรือพื้นเมือง ที่คุ้นหูเด็ก ๆ แล้วใส่เนื้อร้องเอง โดยสอดแทรกสาระทางจริยธรรมที่จะสอนลงไป

มนัส รัตนดิถ ฌ ฎเกิด (2521: 13-17) ให้ความเห็นว่าวิชาดนตรีจะนาฏศิลป์เน้นในเรื่องจังหวะมาก คนที่มีจริยศึกษาคี จะต้องรู้จักจังหวะในการดำเนินชีวิตสังคมคือ การพูดจาดี ปฏิบัติถูกต้องตามจังหวะและกาลเทศะ การร้องเพลง ฟังเพลง และกิจกรรมประกอบจังหวะ โดยให้นักเรียนแสดงออกอิสระ มีส่วนช่วยฝึกฝนและกลมเกลียวจิตใจให้อ่อนโยน เบิกบาน หนักแน่น ทำงานกับผู้อื่นได้ดี รู้จักโอกาสที่จะแสดงหรือผู้อื่นแสดง ซึ่งเป็นการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนเป็นอย่างดี

ประวัติการจัดประกวดแผ่นเสียงทองคำและเสาอากาศทองคำ

จากรายงานในเอกสารที่ระลึกแผ่นเสียงทองคำพระราชทานของสมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2523: 3) ได้กล่าวถึงการจัดงานแผ่นเสียงทองคำสรุปได้ว่า ในปี 2498 นายโกชัย อภิรามย์ ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานีวิทยุกองพลที่ 1 ในสมัยนั้น และนายประชา วรรณนท์ ได้จัดทำอันดับเพลงไทยแผ่นเสียงทองคำ ประจำสัปดาห์มาตลอด เพราะทั้งสองได้เห็นว่าเป็นต่างประเทศที่เขาเจริญแล้วได้มีการสนับสนุนศิลปินนักร้อง นักดนตรีอย่างจริงจัง เช่น มีการมอบรางวัลแผ่นเสียงทองคำให้นักร้อง นักดนตรีและ แผ่นเสียงที่ขายดีที่สุด จึงทำให้วงการเพลงคึกคักแพร่หลายไปทั่วโลก ถ้าจัดทำในประเทศไทยบ้างก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ศิลปินของชาติ เป็นการสนับสนุนให้วงการเพลงตื่นตัว และสร้างผลงานที่ดีเด่นมีศิลปะที่เป็นสัญลักษณ์ของชาติไทยมากขึ้น และดึงดูดความสนใจของวัยรุ่นที่คลั่งไคล้เพลงต่างชาติให้กลับมาสนใจเพลงไทยของเรามากยิ่งขึ้น

นายโกชัย และนายประชา วรรณนท์ จึงจัดประกวดเพลงแผ่นเสียงทองคำขึ้นครั้งแรก ในประเทศไทย โดยการรวบรวมเพลงที่เข้าอันดับทางสถานีวิทยุกองพลที่ 1 จัดมาแล้วตั้งแต่ปีแรกจนถึงพ.ศ.2506 เป็นเพลงประเภท ก. แล้วประกาศให้บรรดานักร้อง นักแต่งเพลง นักดนตรีที่มีผลงานเป็นของตนเองในแผ่นเสียงส่งเข้าประกวดต่างหากเป็นประเภท ข. และได้เชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องเพลงและดนตรีจำนวนหลายสิบท่านเป็นกรรมการตัดสินเพลงจนเสร็จเรียบร้อย

การประกวดแผ่นเสียงทองคำเริ่มตั้งแต่ปี 2507 จนถึงปัจจุบันได้จัดขึ้น 5 ครั้ง คือ

1. ครั้งที่ 1	เมื่อ	30	พฤษภาคม	2507
2. ครั้งที่ 2	เมื่อ	19	กุมภาพันธ์	2509
3. ครั้งที่ 3	เมื่อ	20	พฤษภาคม	2514
4. ครั้งที่ 4	เมื่อ	28	ธันวาคม	2523
5. ครั้งที่ 5	เมื่อ	5	พฤษภาคม	2526

ในปี 2515 เกิดมีปัญหาในการจัดประกวดแผ่นเสียงทองคำ จึงงดจัดงาน จนกระทั่ง พ.ศ.ท.พจน์ บุญยจินดา และคณะได้จัดงานประกวดคล้ายกัน เพื่อชิงเสาอากาศทองคำที่สถานีวิทยุเสียงสามยอด งานเสาอากาศทองคำ ได้จัดขึ้นติดต่อกันมา 4 ครั้ง ดังนี้

1. ครั้งที่ 1	เมื่อ	26	ธันวาคม	2518
2. ครั้งที่ 2	เมื่อ	-	ธันวาคม	2519

3. ครั้งที่ 3 เมื่อ 18 ธันวาคม 2520

4. ครั้งที่ 4 เมื่อ 21 ธันวาคม 2521

สมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้เห็นประโยชน์ในการส่งเสริมวงการเพลง จึงได้เริ่มจัดให้มีการประกวดแผ่นเสียงทองคำขึ้นใหม่อีกครั้ง เมื่อ ปี 2523 เป็นการฟื้นฟูงานแผ่นเสียงทองคำพระราชทานให้มาต่อไป

ประเภทของผลงานในการประกวดแผ่นเสียงทองคำแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. เพลงยอดเยี่ยม เป็นเพลงที่พิจารณาคัดสินโดยอาศัยหลักวิชาการดนตรี ด้านการขับร้องแต่เพียงอย่างเดียว ไม่ขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้ฟัง เพลงยอดเยี่ยมนี้มีหลายรางวัลทั้ง นักร้องยอดเยี่ยม ชาย หญิง ลูกทุ่ง ลูกกรุง ท่านองยอดเยี่ยม ทั้งลูกทุ่งลูกกรุง คำร้องยอดเยี่ยมทั้งลูกทุ่งลูกกรุง เรียบเรียงเสียงประสานยอดเยี่ยม ดนตรียอดเยี่ยม และเพลงยอดเยี่ยมทั้งลูกทุ่งและลูกกรุง

2. เพลงยอดนิยม เป็นเพลงที่พิจารณาคัดสินโดยอาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความนิยมของผู้ฟังเพียงอย่างเดียว ไม่ขึ้นอยู่กับหลักวิชาการดนตรีหรือขับร้อง ข้อมูลหรือสถิตินี้มาจากการจำหน่ายแผ่นเสียง การจำหน่ายเทป การออกอากาศทางวิทยุ และสื่อมวลชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในค่านดนตรีและบันเทิง

3. เพลงเพื่อชาติ เป็นเพลงปลุกใจหรือเพื่อส่งเสริมให้ผู้ฟังเกิดความรักชาติรักแผ่นดินไทยและสร้างสรรค์ให้เกิดความสามัคคีระหว่างคนในชาติ

4. เพลงดีเด่น เป็นเพลงที่พิจารณาคัดสินเพื่อมอบรางวัลให้แก่ผู้ผลิตผลงานที่ไม่เคยได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ หรือเส้าอากาศทองคำมาก่อนเลย และหลักเกณฑ์พิจารณาคัดสิน ก็อาศัยหลักการทางวิชาการทางดนตรีและขับร้องมาเป็นหลัก แต่เน้นเอาความนิยมของผู้ฟังมาพิจารณาประกอบด้วย เพื่อสนับสนุนผู้ผลิตผลงานใหม่และเก่าที่ไม่เคยรับรางวัลใดมาก่อนเลย แต่ผลงานได้ระดับดีและเด่นอยู่ในความสนใจของผู้ฟังด้วย

5. เพลงโพล้คของ เพื่อเป็นการสนับสนุนเพลงโพล้คของ ซึ่งเป็นแบบหนึ่งของดนตรีอยู่ในความนิยมของเยาวชนส่วนมากในขณะนี้

6. นักร้องดาวรุ่ง พิจารณาคัดสินเฉพาะนักร้องที่เป็นดาวรุ่ง มีผลงานไม่เกิน 3 ปี ไม่เคยรับรางวัลใดมาก่อนเลย พิจารณาเฉพาะการขับร้องไม่ขึ้นอยู่กับความนิยมของผู้ฟัง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่มีผู้ทำเกี่ยวกับดนตรีและเพลง มีดังนี้

Schwartz (1971: 5677) ได้ศึกษาถึงผลของเสียงดนตรีประกอบในภาพยนตร์ที่มีทัศนคติในค่านิยมสงครามและความรักสงบของนักเรียนไฮสกูลชั้นปีที่ 2 จำนวน 159 คน จากโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก ปรากฏว่า นักเรียนที่ดูภาพยนตร์เงียบไม่มีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ส่วนนักเรียนที่ดูภาพยนตร์ที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะส่งเสริมเนื้อเรื่อง มีผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความรักสงบอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนที่ดูภาพยนตร์ที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะที่ไม่กลมกลืนกับเนื้อเรื่อง ไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งในค่านิยมสงครามและรักสงบ

เลิศ อานันตะ (2518: 9-10) ได้ทดลองนำดนตรีมาใช้ประกอบการสอนแบบสร้างสรรค์ทางศิลป์ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกประถมศึกษา ในระดับ ป.1-4 ผลปรากฏว่า

ผลดี คือ ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก ช่วยกระตุ้นให้เด็กมีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ เสริมสร้างความคิดและจินตนาการ ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประสาทตา หู กล้ามเนื้อมือ ให้สอดคล้องกับความคิด ทำให้เห็น้อยช้า คลายความเครียด

ผลเสีย คือ เลือกเพลงไม่เหมาะเปิดให้เด็กฟัง จะไม่มีผลในทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และบางครั้งเด็กจะสนใจเพลงมากกว่าการแสดงออกทางศิลป์

จากการวิจัยของยุพิน พิพิธกุล (2523: 4) ซึ่งศึกษาความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนมากเห็นด้วยกับการใช้บทเพลงเกี่ยวกับการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ในข้อที่ว่าทำให้บรรยากาศสนุกสนาน มีชีวิตชีวา และไม่เบื่อหน่ายบทเรียน

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ (2521: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการใช้บทเพลงประกอบการสอน ผลปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า

1. ครูประถมศึกษาต่างสังกัดส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าบทเพลงประกอบการสอนมีคุณค่า ควรนำมาใช้ประกอบการสอน
2. ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ สอนนักเรียนร้องเพลงด้วยตนเอง
3. ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการใช้บทเพลงประกอบการสอน คือ ครูทราบเนื้อเพลง แต่ไม่ทราบทำนอง

นอกจากการวิจัยในโรงเรียนแล้ว ยังมีการวิจัยที่สำรวจทัศนคติและความสนใจทางดนตรี ซึ่งบรรจง สังข์สว่าง (อ้างใน บุสที มาบุญประพงษ์ 2512: 10) พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีความสนใจทางค่านดนตรี สาเหตุที่ฟังดนตรี เพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.46 รองลงมาเพื่อเขียนเพื่อนแก่เหงา เป็นการเรียนเนื้อร้อง และสร้างเสริมกำลังใจในการทำงาน และพบว่านักเรียนหญิงสนใจเพลงมากกว่านักเรียนชาย

คำรง ว่องวนิช (2510: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจการใช้เวลาว่างของนิสิตศึกษาระดับปริญญาตรีและสัควบาลของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้นิตินิตจำนวน 124 คน เป็นชาย 62 คน เป็นหญิง 62 คน ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยปรากฏว่า เพลงที่นิตินิตหญิงชอบฟังมากที่สุด คือ เพลงสากล รองลงมาเพลงไทยสากล และเพลงลูกทุ่งเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนนิตินิตชายชอบฟังเพลงสากลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นเพลงไทยสากล และเพลงลูกทุ่งเป็นอันดับท้าย

บุสที มาบุญประพงษ์ (2512: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจความสนใจในทางดนตรีของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลหญิง โดยใช้จำนวนนิตเรียนพยาบาล 530 คน ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากคนชอบฟังดนตรีประเภทไทยสากล มากที่สุด รองลงมา เป็นเพลงพื้นเมือง เพลงคลาสสิก และเพลงลูกทุ่ง สรุปแล้วนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลหญิง ชอบฟังเพลงไทยสากลมากที่สุด

จิราภา เฒ่าใจดี (2523: บทคัดย่อ) ทำการสำรวจความสนใจทางดนตรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกประถมศึกษา ผลปรากฏว่าเพลงที่นักเรียนสนใจส่วนมาก เป็นเพลงลูกทุ่ง และเพลงจากภาพยนตร์จีนที่กำลังนิยม และเครื่องดนตรีที่เด็กชอบมากที่สุดเป็นประเภทคีย์บอร์ด

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2524: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการวิเคราะห์สาระของเพลงเด็กภาคใต้ มุ่งวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของเพลงกล่อมเด็กของชาวใต้ที่มีเชื้อศาสนาพุทธ และเพื่อศึกษาเอกลักษณ์และสาระของเพลงกล่อมเด็กภาคใต้ ใช้วิธีวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ได้ใช้เพลงกล่อมเด็กจากแหล่งข้อมูล 10 หอที่ มีจำนวน 1877 บท และยังใช้เพลงที่รวบรวมไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสงขลา และใช้เพลงกล่อมเด็กจากเอกสารทั่วไปประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์พบว่า เพลงกล่อมเด็กภาคใต้จำนวนหนึ่งมีบทบาทและหน้าที่เกินกว่าหนึ่งอย่าง มีเพลงไม่เกินร้อยละเจ็ดที่ไม่ปรากฏบทบาทและหน้าที่ชัดเจน มีบทเพลงไม่เกินร้อยละห้าที่เจตนาจะใช้ขับกล่อมเพื่อให้เด็กหลับโดยตรง และร้อยละ 50 ที่ให้ความรู้ความคิดทั่วไปและยังปลูกฝัง

คุณสมบัติแก่อุบลบุตรอุบลธิดา เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ มีบทเพลงแสดงทัศนะเกี่ยวกับชีวิตเรื่องราว ส่วนปัจเจกชนมากที่สุด และเน้นเรื่องกิริยามารยาทและความซื่อสัตย์ของสตรี รองลงมา คือ ปัญหาเกิดจากการถือสิทธิเหนือภริยาของสามีที่ขาดคุณธรรม

จุ๊กฉา สุขสุวรรณ (๒๕๒๒: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะทั่วไปของวรรณกรรม เพลงลูกทุ่ง ในช่วงปี ๒๔๙๘-๒๕๑๙ โดยศึกษาวรรณกรรมลูกทุ่งของนักแต่งเพลง ๒๑ คน เสนอผลงานแบบพรรณนาวิเคราะห์ ปรากฏว่า เพลงลูกทุ่งมีที่มาจากเพลงไทยเดิม เพลงพื้นเมืองและลักษณะบางประการของเพลงต่างประเทศ ซึ่งการนำลักษณะต่าง ๆ มาผสมกัน นี้เปรียบเสมือนเพลงพื้นเมืองยุคใหม่ที่มีทั้งความใหม่และความเก่าปะปนกัน เมื่อประกอบกับ ภาษาที่สื่อความหมายดี มีสาระและแง่คิดในทางโลกธรรม และอารมณ์ขัน ทำให้เพลงลูกทุ่ง ได้รับความนิยมกว้างขวางเป็นเวลานาน เพลงลูกทุ่งจึงมีความสำคัญและบทบาทมากใน สังคมไทย

เยาวเรศ ศิริเกียรติ (๒๕๒๒: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กทุกภาค ของไทย ในเรื่องประวัติความเป็นมา ฉันทลักษณ์ ประโยชน์ คุณค่าด้านสุนทรีย์ ค่านิยมของ สังคม ชีวิตของคนและสัตว์ที่ปรากฏ ขนบธรรมเนียมประเพณี ผลการศึกษามีดังนี้

1. ประวัติความเป็นมา เพลงกล่อมเด็กมาจากกลุ่มชนสามัญ ร่องกล่อมลูกแล้ว จึงวิวัฒนาการมาเป็นเพลงกล่อมเด็กชั้นสูง
2. ฉันทลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็ก ภาคใต้อ่อนช้อยจะมีลักษณะแบบแผนแน่นอน.
3. ประโยชน์ เพื่อกล่อมลูกให้นอนหลับอย่าง เป็นสุขและทำให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมวิวัฒนาการของคนสมัยก่อน
4. ประเภทของเพลงกล่อมเด็ก แยกออกตามเนื้อหาของเพลงได้ ๑๔ ประเภท
5. เพลงกล่อมเด็กของไทย ทำให้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ เช่นนิทานพื้นบ้าน ความรักของแม่ที่มีต่อลูก ลักษณะคำสอนที่เป็นคติเตือนใจ ความรักของหนุ่มสาว เป็นต้น

จากผลการศึกษาค้นคว้าเท่าที่รวบรวมมา พอจะสรุปได้ว่า คนตรีและเพลงอยู่ใน ความสนใจของผู้คนส่วนมาก นักเรียนส่วนมากทั้งชายและหญิงสนใจคนตรี และจะใช้เวลาว่างทั้งคนตรีและเพลงเป็นส่วนมาก ในด้านการศึกษาก็สามารถนำบทเพลงมาประกอบการ เรียนการสอนเกือบทุกวิชา และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการสอนเพื่อสอดแทรกจริยธรรมให้ แก่นักเรียน